

Klima:

Stor udfordring for kommunerne

Nordeuropas største rådgiver har udarbejdet en rapport, som viser, at klimændringer vil få markant betydning for kommunernes fremtidige investeringsbehov. Samtidig er det vigtigt at have fokus på, at kommunerne har en position som rollemodel.

Af Jesper Winther Andersen

Klimaændringer vil komme til at fylde meget i kommunernes budgetter fremover. Det viser en rapport, som Rambøll har udarbejdet for Kommunernes Landsforening (KL). Rapporten vurderer investeringsbehovet i relation til klimatilpasning inden for kloakker, bygninger og veje. Analysen indikerer desuden hvilke kystområder, der vil være særligt hårdt ramt af stigende vandstand.

Rapporten konkluderer, at kystkommuner vil opleve en øget risiko for oversvømmelser, at kloakkers kapacitet skal forøges, at bygninger skal tilpasses klimændringer, og at mere end 2.500 kilometer kommunale veje behøver nye afvandingsystemer.

Klimaændringer vil ifølge rapporten medføre et ekstra investeringsbehov på 450 mio. kr. om året til klimasikring af kommunale bygninger samt investeringer i pumpeanlæg og vandafledningssystemer. Øgede regnmængder medfører endvidere et investeringsbehov til forbedring og udbygning af de eksisterende kloakker svarende til 490 mio. kr. om året. I tillæg til klimaanalysen er investerings efterslæbet på de kommunale veje blevet analyseret, og her viser resultatet, at kommunerne har et generelt efterslæb i omegnen af 12 mia. kr. set over en tiårig investeringsperiode.

De klimarelaterede investeringsbehov kommer fra højere vandstand i havene, der medfører hyppigere oversvømmelser i kystkommuner. Mere vand i åer og vandløb betyder, at pumpeanlæg bliver nødvendige på udsatte steder for at sikre afledning af regnvand. Større regnmængder giver øget pres på kloakkerne, som forventes at skulle håndtere 30 procent mere regnvand i fremtiden. De kommunale veje får behov for øget afvandning ved hjælp af grøfter og dræn, og øget fugt og varmere somre gør, at der stilles strengere krav til byggematerialer, og at der bliver behov for køling af de kommunale bygninger.

Analysen tager udgangspunkt

i IPCC's klimascenarie A2, der angiver forventede ændringer i vandstand, vind, nedbør og temperatur og er baseret på eksisterende undersøgelser og ekspertvurderinger.

- Rambøll er allerede involveret i mange klima- og energiopgaver i de danske kommuner. For eksempel hjælper vi Københavns kommune med at finde metoder til at blive CO2 neutral i 2025, og for blandt andre Hørsholm, Herning og Næstved kommuner har vi kortlagt CO2 udledningen. Det skal danne/danner grundlag for klimaplaner med konkrete initiativer og handlinger, der kan reducere og ruste kommunerne til klimaforandringerne, siger klimadirektør Hanne Christensen, Miljø & Klima, Rambøll Danmark A/S. Og Hanne Christensen tøver ikke et sekund, når hun over for MILJØ MAGASINET betoner, at Rambøll har en række redskaber, som kan opløse klima-krisen eller rettere medvirke markant til at nedbringe CO2-udledningen.

- Det har vi redskaberne og kompetencerne til. Og kommunerne bør huske, at de har en rollemodel i forhold til borgerne, pointerer Hanne Christensen.

Nytænkning i København

Rambøll har udarbejdet rapporten "København CO2-neutral 2025", der skal hjælpe Københavns Kommune med at nå den erklærede og ambitiøse klimavision. Rapporten kalder på omfattende nytænkning omkring kommunens muligheder for at påvirke energiforbrug og forsyning i alle byens sektorer - lige fra fremstillingen af el og varme baseret på vedvarende energikilder til borgernes anvendelse af apparater, transportformer m.m. på en energieffektiv måde.

Rambølls mange rådgivningsydelser omfatter ikke blot energi, infrastruktur og miljø, men også byggeri, industri og byplanlægning. -Det er alle er områder, hvor både klimapåvirkninger og effekter af den globale opvarmning spiller en væsentlig rolle. Øvelsen for kommunerne er at fastslå, hvor de får mest miljø for pengene, at få stadfæstet status og få besluttet, hvad der skal gøres, siger Lisbet Poll Hansen

Konklusionen er, at det er muligt og endda realistisk at nå frem til CO2 neutralitet i 2025, idet København i sammenligning med de fleste andre storbyer har særligt gode forudsætninger for at nå langt i nedbringelsen af byens CO2 udslip.

Scenariet frem mod 2025 viser et markant fald i udledningen fra alle kilder. Mest markant er faldet fra elektricitetsforbruget. Det væsentligste bidrag til reduktionen er således en forventet omstilling til vedvarende energi baseret på primært biomasse og vind i elsektoren.

København Kommunes omfattende fjernvarmenet med en tilslutningsprocent helt oppe på 98% rummer væsentlige muligheder for markant at reducere CO2 udslippet fra varmeproduktion.

Desuden rummer Hovedstadsrådets regionale struktur, som er bygget op omkring den ca. 60 år gamle såkaldte "fingerplan", potentiale for en væsentligt øget anvendelse af kollektiv transport. Samtidig er København arealmæssigt forholdsvis lille med korte afstande, hvilket giver gode muligheder for cykling.

-Vores dybtgående ekspertise på områder såsom transport, byggeri og energiforsyning og en masse erfaringer med klimaproblemstillingerne inden for byudvikling er baggrunden for, at vi fik til opgave at udarbejde det ambitiøse scenarie, siger Hanne Christensen.

Tænk på tværs

Flere danske kommuner har allerede oplevet konsekvenser af klimaudfordringen med kraftige sommerregnskyl og oversvømmelser af det lokale kloaknet, og i blandt andet

Status for klimaarbejdet i kommunerne er blandt andet, at der nu arbejdes på tværs af skel. Vi ser, at der blandes sektorer som aldrig før. Der bliver tænkt i helheder, fastslår Hanne Christensen og tilføjer:

- I Rambøll mærker vi lige som alle andre finans-krisen, der er blevet færre klimaopgaver for private virksomheder, men der er stadig travlt inden for klima på det kommunale område.

Hørsholm kommune har politikerne besluttet at tage klimaudfordringen op. Rambøll hjælper kommunen med at udvikle visioner og politik for det fremtidige klima- og energiarbejde og laver samtidig en kortlægning over, hvilke geografiske områder i kommunen, der er mest udsatte ved vandstandsstigninger og kraftige regnskyl.

- Flere konkrete projekter er sat i gang i 2009, og samtidig er der startet en proces, hvor administrationen skal etablere visionsgrundlag og ikke mindst konkrete politikker for det fremtidige arbejde med klima og energi, forklarer Senior projektleder Lisbet Poll Hansen, Rambøll. Kommunen har bedt Rambøll om at hjælpe med at udvikle klima- og energivisioner i forbindelse med den igangværende temarevision af kommuneplanen, Hovedstrukturen 2009-2020.

- Hovedstrukturen danner rammen for kommunens arbejde i de kommende år, og visioner på klima- og energiområdet skal medvirke til at vise retning for kommunens interesser samtidig med, at de inddrages i kommunens arbejde, hvor det er relevant. Både kommunens administration og kommunalbestyrelsen inddrages i udvikling af visioner, og vi fungerer som procesledere og skal bidrage til fagligt indhold og bredde i visionerne, forklarer Lisbet Poll Hansen og tilføjer:

-Klima og energi bør inddrages på tværs af almindelige faglige opdelinger og sektorer. Der opnås mest, hvis dagsordenen tænkes på tværs og både adfærd og tekniske ændringer følges ad. Det nytter for eksempel ikke noget at efterisolere grundigt, hvis ad-

færden i brugen af bygningen ikke følger med. Eller at etablere flere offentlige transportmuligheder, hvis ikke borgerne bruger de offentlige transportmidler. Ved at lave visioner i Hovedstrukturen for klima og energi kan der skabes mulighed for at tænke på tværs og samtidig sætte retningen for de kommende års arbejde.

Visionerne skal efterfølgende udmøntes i konkrete politikker for klima- og energiområderne og en klimatilpasningsplan, som Rambøll også skal bidrage til.

Sårbarhed og CO2

Klimaudfordringen handler både om at ruste sig til kommende klimatiske ændringer med mulige kraftigere regnskyl og vandstandsstigninger og om at nedbringe udledningen af CO2. Her er Hørsholm Kommune et blandt flere gode eksempler:

-Vi er ved at udarbejde en geografisk sårbarhedskortlægning for Hørsholm kommune, som modellerer, hvor der kan opstå problemer, hvis vandstanden stiger, eller der kommer kraftigere regnskyl. Kortlægningen er et vigtigt grundlag for klimatilpasningsplanen for at kommune kan arbejde præventivt i forhold til klimaudfordringerne, forklarer Lisbet Poll Hansen og fortsætter:

-Samtidig vil kommunen også populært sagt feje for egen dør og starte konkrete projekter som den CO2 neutrale institution, der er et samarbejde med Velux om at bygge en institution, der ikke udleder CO2. En egentlig kortlægning af kommunens egen udledning af CO2 er påbegyndt og skal danne grundlag for det videre

arbejde for, hvordan kommunen kan nedbringe CO2 udledningen fra egne aktiviteter. Rambøll løser opgaver for flere kommuner.

-I forbindelse med Næstved Kommunes arbejde med at udarbejde en klimaplan har vi fået til opgave at udarbejde en drivhusgasopgørelse fra kommunen som geografisk enhed samt vurdere scenarier til reduktion af drivhusgasser i kommunen, oplyser Lisbet Poll Hansen.

Rambøll har leveret en drivhusgaskortlægning for hele kommunen inkl. områderne el, varme, transport, landbrug, industri og affald. Kortlægningen er foretaget med beregningsværktøjet LEAP, som er et energi- og emissionsberegningssværktøj. Data er indhentet i samarbejde med Næstved Kommune fra både landbrug, industrier, gartnerier og offentlige instanser.

-Ligeledes har vi udarbejdet et virkemiddelkatalog og lavet scenarieberegninger på en række virkemidler til reduktion af drivhusgasser. Scenarierne strækker sig fra 2007 frem til 2030 og dækker alle ovennævnte områder, tilføjer Lisbet Poll Hansen.

Rambøll er opsøgende i sit klimaarbejde.

-Vi har hele paletten af kompetencer, som modsvarer de problemer, kommunerne de facto står med. Derfor tillader vi os at banke på døren. Vi synes, vi har et godt tilbud. Klimaproblematikken kan sammenlignes med fedme - det kommer snigende, hvis man ikke gør noget, afrunder Hanne Christensen og Lisbet Poll Hansen.